

Pozsony, 1968. március 13. A Szlovák Újságírók Szövetsége magyar tagozatának állásfoglalása, amelyben támogatásáról biztosítja a demokratizálódási folyamatot, és síkra száll a nemzetiségi kulturális intézményhálózat, iskolahálózat és sajtó bővítéséért.

Az Újságíró-szövetség magyar tagozatának állásfoglalása
AKTÍVAN RÉSZT VESZÜNK A DEMOKRATIZÁLÓDÁSI FOLYAMATBAN

A Szlovák Újságíró-szövetség⁹⁵ Magyar Tagozata 1968. március 13-án megtartott plenáris ülésén foglalkozott társadalmunk jelenlegi helyzetével, főleg azzal a demokratizálódási folyamattal, amelynek mi, a sajtó dolgozói nem csendes tanúi, hanem aktív megvalósítói vagyunk. Éppen ezért biztosítani szeretnénk a CSKP Központi Bizottságát, valamint az SZLKP Központi Bizottságát, hogy teljes egészében támogadjuk a CSKP KB decemberi és januári plenumának határozatait. Törekvéseinket pozitív irányban arra összpontosítjuk, hogy e határozatok a gyakorlatban minél előbb érvényesüljenek hazánk magyarok területein is. Tudjuk, hogy nem könnyű feladatról van szó. Bízunk azonban abban, hogy Dél-Szlovákia gazdasági és szellemi élete az eddiginél gyorsabb iramban fejlődik majd, ami a mi szempontunkból igen fontos népünk országépítő tudatának elmélyítéséhez és anyagi boldogulásának biztosításához. Nagy meglepetéssel fogadtuk Dubček elvtársnak, a CSKP KB első titkárának február 22-én elmondott beszédében elhangzott szavait, amelyek szerint: „Mindkét nemzetnek, a cseheknek és szlovákoknak éppúgy, mint a többi nemzetiségnek is egyaránt érdeke, hogy közös hazánk valóban felvirágozzék.”

Igaz szavak ezek, amelyek minket, újságírókat reménnyel töltenek el. Mi, magyar újságírók szívünkön viseljük országunk további fejlődésének sorsát, kérjük, hogy intézményesen, az eddiginél hatásosabban legyenek biztosítva polgáraink szociális, emberi és nemzetiségi jogai. Reméljük, hogy már a párt akcióprogramjában ezek az irányzatok ki-fejezésre jutnak.

Fejlődésünk további irányát szem előtt tartva, szükségesnek tartjuk, hogy az előrehaladást gátló, konzervatív funkcionáriusok váljanak meg tiszttségüktől és helyükbe tehetséges, szakmailag képzett, politikailag érett, becsületes és gerinces egyéneket válasszanak.

A Szlovák Újságíró-szövetség Magyar Tagozata megismerkedett a Csemadok Központi Bizottságának legutóbbi határozatával, amely helyesen tükrözi vissza a csehszlovákiai magyarok nemzetiségi életének szükségleteit. Fontosnak tartjuk, hogy a határozatban felvetett javaslatok nyilvános vita tárgyává váljanak. Különösen hangsúlyozzuk a nemzetek és a nemzetiségek öngazgatásának, valamint önrendelkezésének elveit. Támogatjuk egy szimmetrikus államhatalmi modell kiépítését hazánkban, és javasoljuk, hogy az államhatalmi és végrehajtói szervek mellett teremtsék meg a nemzetiségek saját szerveit, amelyek rendelkezési és irányítási jogkörrel lennének felruházva.

Fontosnak tartjuk továbbá nemzetiségi kulturális intézmények, munkahelyek, szervezetek létrehozását, amelyek kielégítenék nemzetiségi életünk szükségleteit. Gondolunk

95 Helyesen: Szlovák Újságírók Szövetsége.

itt az önálló könyv- és lapkiadó vállalat megteremtésére, nemzetiségi kultúránk fejlődését szolgáló tudományos intézet létrehozására.

A magyar nemzetiségi iskolahálózat is olyan irányú kialakításra vár, amely minden szinten kielégítheti a közművelődés és szakképzés igényeit.

A Szlovák Újságíró-szövetség Magyar Szekciójának tagjai úgy vélik, hogy az Újságíró-szövetség V. országos kongresszusa 1967 őszén egészségtelen, értelmiségellenes légkörben folyt le, ami azután a határozatokban és a vezetőség megválasztásában is negatívan nyilvánult meg. Szükségesnek tartjuk egy új országos kongresszus vagy határozati joggal felruházott konferencia összehívását, amelyet az újságírók legszélesebb körei készítenék elő. A kongresszus feladata nemcsak az lenne, hogy törölnék a Literární noviny⁹⁶ és a Csehszlovák Írószövetség bírálatait⁹⁷ érintő részt, hanem új alapszabályok elfogadásával demokratizálnák az Újságíró-szövetség belső életét, valamint a Szövetség élére olyan újságírókat állítanának, akik a tagok teljes bizalmát élvezik.

Szükségesnek tartjuk az új alapszabályok elfogadását azért is, mert ez intézményes módon oldhatná meg a nemzetiségi újságírás centrumainak kérdését is. Fontosnak tartjuk a meglévő csehszlovákiai magyar sajtórendszer fejlesztését új lapok kiadása révén. Ugyancsak fontos megoldani a járási lapok ismételt megjelentetését.⁹⁸ Bízunk meg a magyar tagozat vezetőségét, hogy további szakemberek bevonásával dolgozza fel a sajtórendszerünkben felmerülő hiányosságokat, tegyen javaslatot a rádió magyar adásának bővítésére, valamint a csehszlovák televízió magyar adására.

Az Újságíró-szövetség Magyar Szekciójának tagjai biztosítják a CSKP és az SZLKP Központi Bizottságát, hogy a csehszlovákiai magyar sajtó dolgozóira progresszív törekvései megvalósítására mindig számíthat.

A MAGYAR SZEKCIÓ PLENÁRIS ÜLÉSE

Új Szó, 1968. március 17. 8. p.

3

Pozsony, 1968. március 21. A Csemadok KB körlevele a szövetség járási bizottságaihoz, amelyben felkéri a járási bizottságokat és helyi szervezeteket, hogy véleményezzék s szükség szerint további javaslatokkal egészítsék ki a KB március 12-i állásfoglalását.

Csemadok Központi Bizottsága
Bratislava, Mierové nám. 3 – 4

1968. március 21.

96 A *Literární noviny* a Csehszlovák Írók Szövetségének hivatalos lapja volt.

97 A Csehszlovák Írók Szövetségét az írószövetség 1967. júniusi IV. kongresszusán elhangzott, a kommunista párt kulturális politikájának helyességét megkérdőjelező és általában a politikai viszonyokat kritizáló felszólalások miatt érte heves bíráló nemcsak az újságíró-szövetség, hanem a pártvezetés részéről is.

98 Az 1960-as évek elején csaknem valamennyi magyarul írt járásban indítottak magyar nyelvű járási hetilapot, ezek egy része azonban az évtized második felére elhalt.